

OPRACOWANIE PYTANIA

Różne postawy człowieka wobec Boga. Omów zagadnienie na podstawie *Dziadów* części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. III

EPOKA

Romantyzm

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Klucz do tematu to słowo „różne” - trzeba zestawić przynajmniej dwie odmienne postawy wobec Boga, a nie omawiać tylko bunt Konrada. Dramat Mickiewicza zbudowany jest na kontraście: pycha buntownika i pokora księdza. Bunt Konrada wynika z miłości do narodu i cierpienia, a nie z niewiary, co czyni tę postawę bardziej złożoną.

postawa wobec Boga	Sposób, w jaki bohater zwraca się do Boga i czego od Niego oczekuje: bunt i żądanie, pokorna służba, bluźnierstwo, ufna modlitwa. Komisja chce usłyszeć nazwę postawy i jej uzasadnienie w tekście. Polecenie mówi o człowieku, nie o Polaku: wątek narodowy jest tłem postaw, a nie tematem wypowiedzi.
różne	Co najmniej dwie postawy w kontraście, najlepiej trzy. Wypowiedź o samym Konradzie, choćby świetna, nie realizuje tematu.
bunt	U Konrada to spór z Bogiem prowadzony w imię cierpiącego narodu: żądanie władzy nad duszami i oskarżenie o obojętność. To postawa prometejska, nie ateizm – Konrad wierzy, że Bóg istnieje, i właśnie dlatego się gniewa.
pokora	Uznanie własnej małości przed Bogiem połączone z gotowością służby. U księdza Piotra jest aktywna: prowadzi do egzorcyzmów, widzenia i odwagi wobec Senatora, a nie do bierności.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Tezę, że dramat zestawia bunt i pokorę jako dwie drogi człowieka do Boga i wskazuje, która z nich prowadzi do prawdy.
- ✓ Dwa szczegółowo omówione przykłady – Konrad w Wielkiej Improwizacji i ksiądz Piotr w modlitwie oraz Widzeniu – a jako uzupełnienie trzecią postawę, na przykład ufność Ewy albo bluźnierstwo Jankowskiego.
- ✓ Kontekst biblijny lub literacki pokazujący inny wariant sporu człowieka z Bogiem oraz wniosek o tym, do czego prowadzi cierpienie: do buntu czy do głębszej wiary.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Wielka Improwizacja (scena II): Konrad, sam w celi, ogłasza się największym z poetów i żąda od Boga „rządu dusz”, by uszczęśliwić naród. Mówi „Nazywam się Milijon”, bo kocha i cierpi za miliony, oskarża Boga, że kieruje światem rozumem, nie miłością, i grozi bluźnierstwem. Gdy chce nazwać Boga carem, słowo dopowiada diabeł, a Konrad pada bez sił. Bunt z miłości, który przeradza się w pychę.
- Egzorcyzmy (scena III): ksiądz Piotr modli się nad omdłym Konradem i wypędza z niego złego ducha, który przedstawia się wielu imionami i szydzi z księdza. Ksiądz prosi Boga o miłosierdzie dla grzesznika, a chóry anielskie proszą o przebaczenie pychy tego, kto cierpiał z miłości do narodu. Pokora jako siła ratująca buntownika.
- Modlitwa i Widzenie księdza Piotra (scena V): bernardyn leży krzyżem i mówi, że jest przed Bogiem „prochem i niczem”. Właśnie wtedy otrzymuje widzenie przyszłości: obraz Polski jak Chrystusa narodów i zapowiedź jej zmartwychwstania. Pokora zostaje nagrodzona poznaniem, którego pycha Konrada nie zdobyła.
- Widzenie Ewy (scena IV): młoda dziewczyna z domu pod Lwowem modli się za więźniów i za poetę, którego pieśni czytała, a we śnie widzi Matkę Boską z Dzieciątkiem i przemawiające róże. Postawa dziecięcej ufności – Bóg objawia się także temu, kto prosi za innych bez żadnych żądań.
- Pieśń Jankowskiego w celi (scena I): więzień drwi, że nie uwierzy w opiekę Jezusa i Maryi, dopóki car pozostaje bezkarny; Konrad przerywa mu i zabrania wymawiać święte imiona przy kielichach. Postawa bluźnierstwa z rozpacz – i sygnał, że Konrad, choć potem sam się zbuntuje, nie jest niewierzący.
- Sen Senatora (scena VI, opcjonalnie): Nowosilcow nie zwraca się do Boga w ogóle – jego bóstwem jest car, a niebem łaska dworu; we śnie diabły sterują jego koszmarem i wywlekają z niego duszę na męki. Postawa

człowieka, który Boga zastąpił władzą, dopełnia galerię i pokazuje, czym kończy się brak jakiejkolwiek relacji z sacrum.

KONTEKSTY DO WYBORU

BIBLIJNY

POLECANY

Księga Hioba

Hiob, człowiek sprawiedliwy dotknięty utratą dzieci, majątku i zdrowia, skarży się Bogu, żąda wyjaśnień i odrzuca łatwe tłumaczenia przyjaciół, ale nigdy nie zrywa więzi. Jak Konrad spiera się z Bogiem z powodu niezасłużonego cierpienia; różnica w tym, że Hiob wysłuchuje Boga i milknie w pokorze, a Konrad chce Bogu odebrać władzę.

LITERACKI

Treny, Jan Kochanowski

Po śmierci Urszulki poeta przechodzi od rozpacz przez zwątpienie (*Tren X* z pytaniem, gdzie jest córka, *Tren XI* o cnotę jako fraszce) do pociechy w *Trenie XIX*, gdzie matka radzi ludzkie rzeczy ludzko znosić. Jedna osoba, kilka postaw wobec Boga w czasie – pokazuje, że bunt i pokora mogą być etapami tej samej drogi, jak u Konrada ocalonego przez księdza.

LITERACKI

Dżuma, Albert Camus

Doktor Rieux nie wierzy w Boga i walczy z zarazą bez nadziei na sens, ojciec Paneloux w kazaniach szuka w epidemii kary i próby, a po śmierci dziecka jego wiara staje się wiarą wbrew rozumowi. Zestawienie z *Dziadami* pokazuje trzecią postawę, nieobecną u Mickiewicza: bunt bez Boga, w którym cierpienie nie ma adresata.

3 Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: wobec Boga człowiek może stanąć w geście buntu albo pokory – Mickiewicz zestawia obie postawy, wskazując na wartość pokory.
- 2 Konrad w Wielkiej Improwizacji: prometejski bunt, oskarżenie Boga o obojętność, pycha jednostki.
- 3 Ksiądz Piotr: pokora i służba, nagrodzone widzeniem – kontrast z klęską Konrada.
- 4 Kontekst biblijny: Hiob jako wzór zmagania się z Bogiem bez zerwania wiary.
- 5 Wniosek: literatura pokazuje, że cierpienie może prowadzić i do buntu, i do głębszej wiary – droga pokory okazuje się u Mickiewicza skuteczniejsza.